

BÖLÜM 11

Yaşlı Sağlığı Turizmi

Ümmügülsüm AYSAN¹

GİRİŞ

Dünya, artan yaşam beklentisi ve azalan doğurganlık seviyeleri nedeniyle küresel nüfusun yaş yapısında benzeri görülmemiş bir değişimi yaşamaya devam etmektedir. İnsanlar daha uzun yaşamakta ve yaşlıların toplam nüfus içindeki hem payı hem de sayısı hızla artmaktadır (United Nations Department of Economic and Social Affairs. Population Division., 2022). Bu demografik dönüşüm başta sağlık ve bakım sektörü olmak üzere pek çok alanda güçlüklerle birlikte fırsatları da beraberinde getirmektedir.

Sağlık turizmi bu demografik dönüşümün yarattığı fırsatlardan faydalanmada ve ortaya çıkardığı güçlüklerle mücadelede önemli araçlardan biri olarak göze çarpmaktadır. Nitekim, sağlık turizmi hem bu hizmeti veren ülkeler hem de hizmet alan bireyler ve ülkeler adına fırsatlar sunmaktadır. Yaşlılar sağlık turizmi sayesinde ülkelerinde çeşitli sebeplerle erişemedikleri özel tıbbi tedaviler, rehabilitasyon programları ve bakım hizmetlerine ulaşma, dolayısıyla sağlıklı bir yaşlılık dönemi geçirip yaşam kalitelerini koruyup geliştirme imkanına kavuşmaktadır. Sağlık turizmi hizmeti veren ülkeler önemli bir gelir kaynağı oluşturup vatandaşların genel refahını artırmaktadır. Hizmet alan ülkeler ise vatandaşlarının sağlık ve bakım ihtiyaçlarının bir kısmını başka ülkelerden temin ederek ülkenin bu alandaki yükünü hafifletme imkanı elde etmektedir.

¹ Doç. Dr., Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü, ummugulsun.aysan@sbu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-5489-763X

klinaler ve eczaneler de dahil olmak üzere kaliteli sağlık tesislerinin mevcudiyeti ve erişilebilirliği sağlanmalıdır. Ayrıca, tıbbi hizmetler, acil durum irtibat numaraları ve erişilebilir sağlık hizmeti ulaşım seçenekleri hakkında bilgilendirme yapılmalıdır.

SONUÇ

Sağlık turizmi yaşlanan dünya için pek çok fırsat sunmaktadır. Bunların en başında tıbbi tedavilere, spa-wellness ve termal tesisler ile kaliteli yaşlı bakım imkanlarına erişilebilirlikte ulusal sınırların önemini yitirmesine bağlı olarak yaşlıların sağlıklı yaşlanma imkanlarının ve yüksek yaşam kalitesini daha uzun süre muhafaza etme ihtimallerinin artması yer almaktadır.

Ayrıca ulusal düzeyde artan yaşlı bakım ve sağlık harcamaları nedeniyle maddi ve insan kaynakları açısından sıkışma yaşayan yönetimler; bu yüklerini sağlık turizmi hizmeti veren diğer uluslarla paylaşarak yaşlanan nüfuslarının yaşam kalitesini koruyabilme imkanına kavuşur. Bu durumun sağlık turizmi sunan ülkeler için ise anlamı artan turizm geliri ve gelişen refah seviyesidir.

Türkiye yaşlanan dünyaya yakınlığı, gelişmiş tıp teknolojileri, ılıman iklimi, termal kaynakları ve doğal güzellikleri ile bu pazardan önemli bir pay alma potansiyeline sahiptir. Ancak bunun için alt yapı ve insan kaynağı yatırımlarının yapılması, sağlık ve turizm tesislerinin uluslararası standartlara uygun hale getirilmesi, insan kaynağının gelişen bu pazara hazır hale getirilmesi gerekmektedir.

Erişilebilirlik yaşlı turizmi için en önemli husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sebeple şehirlerin altyapısının yaşlılar ve engelliler için erişilebilir olacak şekilde tasarlanması önem arz etmektedir. Ayrıca toplu taşıma, turistik ve kültürel tesisler ile sağlık tesislerinin yaşlı ve engellilerin kullanımına uygun hale getirilmesi Türkiye’de yaşlı sağlık turizminin gelişmesi için önemlidir.

KAYNAKLAR

- Ak, M. (2016). Yaşlılık Olgusu Üzerine Uygulamalı bir Araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(42), 1019–1028.
- Aysan, M. F. (2019). Türkiye’nin Demografik Dönüşümü ve Yeni Meydan Okumalar. In L. Sunar (Ed.), *Türkiye’de Toplumsal Yapı ve Değişim* (4th ed.). Nobel.
- Aysan, Ü. (2016). Yaşlılık ve Toplumsal Değişim. *Toplumsal Değişim Sempozyumu*, 397–410.
- Barber, S. L., Gool, K. van, Wise, S., Woods, M., Or, Z., & Penneau, A. (2021). Pricing Long-term Care for Older Persons. In *Pricing Long-term Care for Older Persons*. WHO. <https://doi.org/10.1787/a25246a6-en>

- Bayın, G. (2016). Doğuştan ve ileri yaşta beklenen yaşam sürelerine etki eden faktörlerin belirlenmesi. *Türk Aile Hekimliği Dergisi*, 20(3), 93–103. <https://doi.org/10.15511/tahd.16.21693>
- Boekstein, M. (2014). From illness to wellness-has thermal spring health tourism reached a new turning point? *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 3(2), 1–11.
- Bölkütaş, R. P. (2020). Türkiye'nin Yaşlı Sağlığı Turizmi İçin Fırsatları. *Çekmece İZÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(16), 1–15.
- Bookman, A., & Kimbrel, D. (2011). Families and elder care in the twenty-first century. *Work and Family*, 21(2), 117–140. <https://doi.org/10.1353/foc.2011.0018>
- Bostan, H., & Sertkaya Doğan, Ö. (2019). Türkiye'nin Demografik Dönüşümü ve Nüfus Projeksiyonlarına Göre Fırsatlar. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 24(41), 61–90. <https://doi.org/10.17295/ataunidcd.535018>
- Bulduk, S., Çetin, H., & Usta, E. (2015). Is Individual-Centered Approach Possible in Elderly Emergency Care? *Journal of Academic Research in Nursing*, 1(1), 45–50. <https://doi.org/10.5222/jaren.2015.045>
- Büyük, Ö., & Akkuş, G. (2022). Geriatrik- Turizmin Üçüncü Yaş Turizminden Ayrılan Yönleri ve Fizik Tedavi Rehabilitasyon ve Termal Tedavilerle İlişkisi. *Journal of Tourism Intelligence and Smartness*, 5(2), 112–131.
- Conrad, P. (1994). Wellness as virtue: Morality and the pursuit of health. *Culture, Medicine and Psychiatry*, 18(3), 385–401.
- Cremer, H., Lozachmeur, J. M., & Pestieau, P. (2016). The design of long term care insurance contracts. *Journal of Health Economics*, 50, 330–339. <https://doi.org/10.1016/j.jhealeco.2016.08.008>
- De Vries, B. (2021). Granny-Export? The Morality of Sending People to Care Homes Abroad. *Journal of Bioethical Inquiry*, 18(3), 455–464. <https://doi.org/10.1007/s11673-021-10118-y>
- De Vries, B. (2021). Should higher-income countries pay their citizens to move to foreign care homes? *Journal of Medical Ethics*, 47(10), 684–688. <https://doi.org/10.1136/medethics-2020-106380>
- Eurostat. (2023a). *Life expectancy at birth down to 80.1 years in 2021*. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/DDN-20230316-1#:~:text=In 2021%2C the life expectancy,the EU was 80.1 years.>
- Eurostat. (2023b). *Population structure and ageing*. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_structure_and_ageing&oldid=584064#The_share_of_elderly_people_continues_to_increase
- Fact.MR. (2023). *Wellness Tourism Market*. <https://www.factmr.com/report/342/wellness-tourism-market>
- Garcia, L. J., Jutai, J. W., & Bélanger-Hardy, L. (2022). Introduction: Autonomy in Older Adults: Offering Choice through Human and Technological. In L. J. Garcia, L. Bélanger-Hardy, J. W. Jutai, & M. Łuszczynska (Eds.), *Well-Being in Later Life: The Notion of Connected Autonomy*. Taylor & Francis.
- Harper, S. (2014). Economic and social implications of aging societies. *Science*, 346(6209), 587–591. <https://doi.org/10.1126/science.1254405>
- Hill, A. (2020). Families sending relatives with dementia to Thailand for care. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/society/2020/jan/12/families-sending-relatives-with-dementia-to-thailand-for-care>
- Jaul, E., & Barron, J. (2017). Age-Related Diseases and Clinical and Public Health Implications for the 85 Years Old and Over Population. *Frontiers in Public Health*, 5(December), 1–7. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2017.00335>

- Kirk, D. (1996). Demographic transition theory. *Population Studies*, 50(3), 361–387. <https://doi.org/10.1080/0032472031000149536>
- Koskinen, V. (2019). Spa tourism as a part of ageing well. *International Journal of Spa and Wellness*, 2(1), 18–34. <https://doi.org/10.1080/24721735.2019.1668673>
- Lee, C. F., & King, B. (2019). Determinants of attractiveness for a seniors-friendly destination: a hierarchical approach. *Current Issues in Tourism*, 22(1), 71–90. <https://doi.org/10.1080/13683500.2016.1250725>
- Moloğlu, V. (2015). Yükselen Bir Değer Olan Medikal Turizmin Türkiye Ekonomisine Katkısı. *International Conference on Eurasian Economies*, 673–680.
- Nimrod, G. (2007). Retirees' leisure: Activities, benefits, and their contribution to life satisfaction. *Leisure Studies*, 26(1), 65–80.
- Notestein, F. W. (1945). Population the long view. In T. Schultz (Ed.), *Food for the World* (pp. 36–57). Chicago University Press.
- O'Neill, A. (2023). *Canada: Age distribution from 2011 to 2021*. <https://www.statista.com/statistics/266540/age-distribution-in-canada/>
- OECD. (2020). Affordability of long-term care services among older people in the OECD and the EU. In *Focus On*.
- OECD. (2021). Health at a Glance 2021. In *Health at a Glance 2021* (Health at a Glance). OECD. <https://doi.org/10.1787/ae3016b9-en>
- Office for Health Improvement and Disparities. (2022). *Healthy ageing: applying all our health*. <https://www.gov.uk/government/publications/healthy-ageing/healthy-ageing-applying-all-our-health>
- Osadchuk, M. A., Trushin, M. V, Solodenkova, K. S., & Kireeva, N. (2021). Geriatric Problems in Medical Tourism. *Journal of Environmental Management and Tourism*, 12(8). <https://journals.aserspublishing.eu/jemt/article/view/6661>
- Ökem, Z. G., & Çelik, H. (2019). Türkiye Hizmet İhracatında Yeni Hedefler: Yaşlı Bakım turizmi. *TUSİAD*, 48–52. <https://tusiad.org/tr/yayinlar/raporlar/item/10695-turkiye-hizmet-i-hrachatinda-yeni-hedefler-yasli-bakim-turizmi>
- Özsari, S. H., & Karatana, O. (2013). Health Tourism Situation of Turkey. *The Journal of Kartal Training and Research Hospital*, 24(2), 136–144. <https://doi.org/10.5505/jkartaltr.2013.69335>
- Peel, N. M., McClure, R. J., & Bartlett, H. P. (2005). Behavioral determinants of healthy aging. *American Journal of Preventive Medicine*, 28(3), 298–304. <https://doi.org/10.1016/j.AMEPRE.2004.12.002>
- Pratt, G., & Johnston, C. (2022). Dementia Care for Europeans in Thailand: A Geography of Futures. *American Behavioral Scientist*, 66(14), 1880–1895. <https://doi.org/10.1177/00027642221075263>
- Scales, K. (2021). It Is Time to Resolve the Direct Care Workforce Crisis in Long-Term Care. *Gerontologist*, 61(4), 497–504. <https://doi.org/10.1093/geront/gnaa116>
- Schwiter, K., Brütsc, J., & Pratt, G. (2020). Sending Granny to Chiang Mai: debating global outsourcing of care for the elderly. *Global Networks*, 20(1), 106–125. <https://doi.org/10.1111/glob.12231>

- Stephano, R.-M. (2017). Medical Tourism: Healthcare Solution to Age-Old Conditions. *Medical Tourism Magazine*. <https://www.magazine.medicaltourism.com/article/medical-tourism-healthcare-solution-to-senior-care>
- The Guardian. (2023). It is not medical tourism, it is desperation. Rising number of Britons resort to treatment abroad. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/society/2023/jan/21/not-medical-tourism-desperation-britons-resort-treatment-abroad>
- United Nations Department of Economic and Social Affairs. Population Division. (2020). *World population ageing 2020 Highlights : living arrangements of older persons*.
- United Nations Department of Economic and Social Affairs. Population Division. (2022). World Population Prospects 2022. In *United Nation* (Issue 9). www.un.org/development/desa/pd/.
- United Nations Department of Economic and Social Affairs. (2020). World Social Report 2020. In *World Social Report 2020*. <https://doi.org/10.18356/7f5d0efc-en>
- US Census Bureau. (2023). *U.S. Older Population Grew From 2010 to 2020 at Fastest Rate Since 1880 to 1890*. <https://www.census.gov/library/stories/2023/05/2020-census-united-states-older-population-grew.html>
- US Department of Health and Services. (2023). *Healthy Aging*. <https://health.gov/our-work/national-health-initiatives/healthy-aging>
- WHO. (2016). Global strategy on human resources for health: Workforce 2030. *Who*, 64. https://www.who.int/hrh/resources/global_strategy_workforce2030_14_print.pdf?ua=1
- WHO. (2023a). *Life expectancy at birth (years)*. [https://www.who.int/data/gho/data/indicators/indicator-details/GHO/life-expectancy-at-birth-\(years\)](https://www.who.int/data/gho/data/indicators/indicator-details/GHO/life-expectancy-at-birth-(years))
- WHO. (2023b). *National programmes for age-friendly cities and communities A guide*.
- Williams, G. A., Cylus, J., Roubal, T., Ong, P., & Barber, S. (2019). Sustainable health financing with an ageing population: will population ageing lead to uncontrolled health expenditure growth? In *Sustainable health financing with an ageing population: Will population ageing lead to uncontrolled health expenditure growth? (2019)*. https://auth.lib.unc.edu/ezproxy_auth.php?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=lh-h&AN=20203177975&site=ehost-live&scope=site%0Ahttps://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/329382/19978073-eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y%0Aemail:po
- Yalçın, B. (2018). Deniz Suyunun Spa-Wellness Turizmi Kapsamında Kullanımı. 4 . *Ulusal Deniz Turizmi Sempozyumu, February*. <https://doi.org/10.18872/0.2018.109>